

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Embergyülölő-e, aki az állatot szereti?

E lap hasábjain megjelent néhány cikkemben annak bebizonyításán fáradoztam, hogy az emberi tökélyesbülés a szeretetnek az állatokra való kiterjesztése nélkül nem teljes, hogy csak az érez igazán emberileg, aki minden érző lényvel együtt érez, s kezembe véve a „Pesti Napló“ 1911. évi január hó 7-én megjelent számát, nagy meglepetéssel olvasom, hogy egy „különös ember“, egy „embergyülölő“ háromszázezer koronát érő minden vagyonát tizenkét igáslovára hagyta olyképen, hogyha azok idővel elpusztulnának, állítsanak a jászol elé más fáradt lovakat.

A továbbiakban az említett cikk írója, aki az állatvédelem eszméjét Beyerlein „Takarodó“-jában szereplő öreg őrmester azon kifakadásából merítette, hogy hálásabb dolog érzelmeinket egy lóra pazarolni, mint a világ leggyönyörűbb asszonyára, a végrendelkezőről többek közt azt mondja, hogy akiben nem tud gyökeret verni az emberszeretet, abban dehogy is ébred fel az állat iránt való vonzódás, hogy a maga kis gazdagsága az ő egész világa s ebben a világban a legtökéletesebbnek látszó élő lény az igásló, mert azt látja naphosszat.

Az állatvédelem kérdését emigy tárgyalja a cikk írója:

„Magányosan élő emberekből gyakran kitör a vágy, hogy élőlényt lássanak maguk körül. Az egyik kutyát, a másik kanári madarat tart a háznál, azokkal foglalkozik, hogy néha valamiben a saját emberi mivoltának megnyilvánulását lássa. A lónak, a tizenkét igáslónak ily szerep jutott a földes ur életében. Együtt volt velük, tehát azokat szerette meg s nem az embereket. Kell valamit szeretnünk és sokszor egészen mellékes, hogy ez a valami ember-e vagy házi állat. A szeretet él s keres valamit, ami köré fonódhassék. Véletlen, hogy tizenkét igásló került a földesur utjába. Tizenkét komondor ugyanígy járt volna s ha nem akadt volna más, egy szürke veréb is jó eszköznek bizonyult volna arra, hogy a földesur emberi erényeket gyakoroljon rajta s azt tartsa maga mellett állandó bizonyosságnak, hogy tőle, a földes urtól szép cselekedetek is telnek“.

S ily élcelődés és csak a felületen olvasónak tettesztős szellemeskedés vonul végig az egész cikken. Mi állatvédők, az állatvédelem magyar terjesztői pedig elképedve kérdezzük: „hát így hódít az állatvédelem

magasztos eszméje hazánkban? Ezért fáradozunk s áldozunk annyi időt s pénzt az állatvédelem terjesztése körül, hogy végül egy tekintélyes fővárosi napilap akként tájékoztassa a közvéleményt, hogy az állat iránti szeretet csak különcködés, mely néha magányosan élő emberekből kitör?

E szerint tehát az állatvédelem mint egy oly magasabb eszme, mint a „világbéke“ nem létezik, vagy ha létezik, úgy csak egy-két ábrándozónak hóbortjaként létezik. Eszerint ha valakinek nincs az emberek közt kit szeretni, csak akkor s csakis akkor érzi szükségét annak, hogy egy házi állatot szeressen. Vagyis csak „az egész emberi nem kitagadása“ révén jut némelyik az állatszeretethez.

Ha ez okoskodás megáll, akkor hiába való fáradtság az állatvédelem eszméjét az emberszeretetre való hivatkozással pártolni s terjeszteni. Pedig, ha jól tudom, ép az állatvédelem a legjobb talajra talál egy jó szívben s az állatok iránti gyengéd érzéssel a keményebb, zordabb lelkületű egyénekben az embertársai iránt is melegebb érzést ébreszt. Avagy nem küzdünk állandóan a műveletlen, durva lelkületűek állatkinzásai ellen, amelyet embertelenségnek bélyegzünk. S ezt tudva már a gyermeki lélekbe kívánjuk beleoltani az állat iránti szeretet. Nyilvánvaló tehát, hogy merő félreértés az állat iránti vonzalmat mint embergyülölötől fakadt különcködést oda állítani.

Ami magát az „embergyülölő“ végrendeletét illeti, azt ehelyütt mint jogász részletesen méltatni nem kívánom, mindazonáltal az általam kifejtett fenti szempontokat szem előtt tartva, mint állatvédő a legnagyobb tisztelettel kell meghajolnom előtte, mert abban egy az állatok sorsa iránt végtelenül melegen érző emberi szív megnyilvánulását látom.

Dr. Jellinek Ede.

K. Nagy Sándornak a veszettség ellen irt könyvét a belügyminiszter ajánlja.

A belügyminiszter ur 97612/1910. B. M. számú körrendelete „Az ember és kutya“ című könyv ajánlása tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak. (Fiume kivételével.) K. Nagy Sándor pestvidéki kir. törvényszéki bíró, „Az ember és a kutya“ című könyvében

az állatvédelmi szempontok teljes méltánylása mellett kellő nyomatékkkal emeli ki azokat a nagy közegészségi veszedelmeket, melyek a veszettségnek nagymérvű elterjedése folytán az ország lakosságát fenyegetik. Könnyen érthető, népies modorban ismerteti a kutyákkal való helyes bánásmódot, az ebtartási szabályokat. A felesleges kutyák okozta károkat és az ebadó célszerű voltát, továbbá a veszettség okait, tüneteit és az ellene való védekezés módját, közben pedig idézi jóformán az összes törvényes rendelkezéseket, az ebekkel való meg nem felelő bánásmódot és az általuk okozott károkért a tulajdonosokat terhelő felelősségről. Ezen tartalma miatt teljes mértékben megérdemli, hogy a nép körében minél hatékonyabb módon terjesztessék.

Felhivom ennél fogva Cimedet, hogy a könyvnek törvényhatósága területén minél szélesebb körű terjedését mozdítsa elő.

A munkát az Országos Állatvédő Egyesület adta ki. Ára darabonként 30 fillér, 1000—1000 darabé 250 korona.

Budapest, 1911. évi január hó 12.-én.

A miniszter helyett:
Jakabffy, s. k.
államtitkár.

Állatpusztítás Olaszországban.

Olaszország többek között arról nevezetes, hogy a nagy kultúra után való tülekedésben kipusztították az erdőket. Nincs tehát vad. De vadászat azért mégis van, mert más vad hiányában a szegény apró madarak mennek vad számba. Épp úgy mint a vadnak, Olaszországban a madárnak is van papiroson kiméleti ideje. A madárra vadászó olaszok között első sorban Luguria lakosai állanak. Porto Maurizio vidéke volt valamikor madarakban leggazdagabb. Vagy 336 honos és átvonuló madárfélt állapítottak meg. De ma már ritkaság számba megy a madár itt is. Az olaszok lövöldözik őket ahol csak szerét tehetik, még a san remói villák kertjeibe is bele lövöldöznek. E vadászoknak legnagyobb haragosai az olajtulajdonosok, mert ha itt-ott akad egy-egy madárban egy jó barát, amelyik a rovaroktól fát megtisztítja, menten előkerül egy olasz Nimród, aki a madarat lepuffantja.

Talán nem is kell mondanunk, hogy az olaszországi „vad“-nak kijáró tilalomidő nem terjed ki a vándormadarakra, melyek Olaszországon keresztül vonulnak. Ezek a madarak, melyeket mi és szomszédaink annyi szeretettel és gondnal kimélünk és szaporítunk, az olaszok szabad préda.

A fűrjek vonulásakor megmozdul az olasz vadászok serege. Kutyával, csapdával, lépvesszővel stb. rohanják meg a madarakat. Ha a hegyeken fagyott és itt-ott szabadon maradt egy-egy kis itató, akkor a „vadászok“ annak egész környékét finom ennyvel bemázolják, és ilyformán egyetlen „vadász“ pár óra alatt ezerszámra pusztítja a fűrjeket.

Találkozik Olaszországban is olyan férfi, aki a kérdés magaslátán áll. Így pl. Capponi tanár azt tűzte ki magának feladatul, hogy az olajtermelő gazdákat

meggyőzze a madarak hasznáról és kiméltüknek szükségéről. Váltig magyarázta nekik, hogy minő nagy összegekkel biztosítják magukat jég- és tűzkár ellen és semmibe sem veszik az érzékeny rovarkárok ellen a hasznos madarakban rejlő biztosítást, mely hozzá még költségbe sem kerül. Capponi tanár élesen kikel a törvény által nem védett vándormadarak öldöklése ellen és fejtegetései abban a derék mondásban végződnek, „hogya nekünk olaszoknak az átvonuló madarak kellemetlenségét nem okoznak, de viszont ott, ahová vándorolnak, hasznot hajtanak, akkor már a testvériség általánosan érvényes elvénél fogva kimélnünk kellene e

madarakat.“ Capponi a gazdákhöz szólva, azzal tűzeli őket, hogy a városok henye naplopóinak kedvéért türik a madarak pusztítása által legfontosabb gazdasági érdekeik ellen elkövetett merényletet. Végül a nemzeti önérték és büszkeség oldaláról is megkísérli honfitársait megközelíteni és emlékezteti őket arra, hogy a németek, akiket pedig nem mondhatni poétikus fajnak, az olaszokat a madarak ellen folytatott kiméletlen és állandó hadjárat miatt barbároknak nézik és nevezik.

Hát hogy a németek közeljárnak ebben a valóságához, mutatja a holt madarakat árusító olasz boltos, akit a sok hasonló közül az itt levő ábra feltüntet. —yi—

Ha ilyen „keserves“ látványok nem táruznak is elének itt Magyarországon, van részünk a nagymérvű hasznos madár pusztításban, úgy hogy az egyenesen megdöbbentő. Erről mielőbb meggmlékeznünk e helyen.

Mo.

Az O. Á. V. E. Gyermeknaptára érdekében kérelem a néptanítókhoz.

Az Országos Állatvédő Egyesület az általa évenként kiadott és immár mintegy százezer példányban közkézen forgó Gyermek-naptár tartalmának színvonalát minél értékesebb közleményekkel óhajtja emelni. Ez okból azzal a kéréssel fordul az elemi iskolák tanítóóságához, hogy az egyesületet említett célzatában szíves közreműködésével támogassa. Az 1912. évi Gyermek-naptár számára az egyesület az elemi iskolákat látogató gyermekek értelmi világának megfelelő dolgozatokat kér, melyek az egyesület elnökségéhez (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13.) küldendők be. A dolgozatok prózában és versben írhatók. A prózában írt közlemények legfeljebb 60—100 nyomtatott sorra, a versek pedig 3—4 strófára terjedhetnek ki. A dolgozatok tartalmára nézve elsőrendű követelmény az, hogy azok lehetőleg elbeszélés alakjában a természet és abban kivált az állatvilág iránt való szeretetet ébresszék, az erkölcs és vallásosság fokozására hatással legyenek, szívhez szóljanak, szeretetet és jóságot hirdessenek. Ha a szerzők dolgozatukat esetleg ábrával óhajtják ellátni, ezek elkészítéséről az egyesület fog gondoskodni. Az egyesület kebeléből egy külön szakbizottságot küldött ki, melynek az tételt feladatává, hogy a beérkező dolgozatokat elbírálja. Minden beérkező dolgozatot a beérkezés sorrendjében azonnal elbírálás alá fogja venni a bizottság és annak eredményéhez képest a szerző tíz korona tiszteletdíjban részesül, vagy az esetleg be nem való dolgozatot visszakapja. Az egyesület fentartja magának azt a jogot, hogy akkor és abban az esetben, ha elegendő anyaggal rendelkezik, a jelen határidőhöz nem kötött felhívását visszavonja.

Országos Állatvédő Egyesület.

A Madarak és Fák Napja tárgyában kiírt irodalmi pályázat eredménye.

Az Országos Állatvédő Egyesület 87/1910. szám alatt nyílt pályázatot hirdetett oly munkákra, melyek a Madarak és Fák Napjának miként ünneplésére nézve az elemi iskolák tanítóóságának mintát és anyagot nyújthatnak.

Az 1910. évi április 30-ára kitűzött határidőig 16 pályamű érkezett be.

A munkák elbírálását a pályázati hirdetmény értelmében a Kir. Magyar Ornithológiai Központ és Vaday József nagyváradi községi iskolaigazgató voltak szívesek végezni.

A bírálati jelentések egy az Országos Állatvédő Egyesület által felkért külön bizottság elé terjesztettek, mely a jelentések összevetése után anélkül, hogy az azokban foglaltak érdemi részét érintené, az elnökség hozzájárulásával a következőleg határozott:

A beérkezett 16 pályamű közül nyolc találtatott alkalmasnak arra, hogy a pályázati hirdetmény értelmében a tanítóóság használatára kiadassék.

A nyolc munka közül a bírálók ötöt első sorban kiszemelendőknek találtak, anélkül azonban, hogy ezek közt oly különbséget tehettek volna, mely egyikét vagy másikat a többi fölé helyezné.

Ez öt munka szerzői a következők: Dr. Mauritz Győző főgimn. tanár, Lugos; Gonda János elemi isk. tanító, Budapest; Benda László tanító, Á. V. E. titkár, Vasvár; Dr. Wágner József főgimn. tanár, Arad; Lakatosné Winter Adél Komárom.

Mivel a bírálók nevezett szerzők munkáit egyformán értékeseknek találták, a pályázati hirdetményben kitűzött 150 és 100 koronás díjak kiadhatók nem voltak és beállott a hirdetményben contemplált ama módzat alkalmazásának szüksége, hogy a munkák egyformán 50 korona díjban részesíttessenek. Az 50 korona, tekintettel a fent nevezett szerzők munkáinak értékes voltára, 70—70 koronára emeltetett, úgy hogy a hirdetményben kitűzött díjak teljes összege kerül kiadásra. Ezenfelül Hutter Rezső tanító, Lépesfalva; Csörgei András állami tanító, Mezőörményes; Cseppe Rezső polgári iskolai tanár és népisk. tanító Pozsony dolgozatai, bár a pályázati feltételeknek nem mindenben felelnek meg, a kitűzött cél érdekében leendő közzétételre alkalmasnak találtattak.

E dolgozatokra nézve tehát beállott a pályázati hirdetmény ama pontjának alkalmazása, mely szerint az egyesület a pályaművek közül azokat, melyek pályadíjat nem nyerhettek, de közzétételre alkalmasak, 30 korona tiszteletdíj ellenében magához válthatja.

Tekintettel e tiszteletdíj szerény mértékére, ez is 40—40 koronára emeltetett.

A bírálók jelentéseiből az a felette örvendetes körülmény állapítható meg, hogy a Madarak és Fák Napja intézményének megértése és lényegének teljes felkarolása a tanítói körökben mindinkább tért hódít.

Az egyesület nemcsak a fentnevezett szerzőknek, de a többi munkák szerzőinek is a maga és az ügy nevében őszinte köszönetet mond.

Országos Állatvédő Egyesület.

Egyesületi és szövetségi hírek.

A Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő-Egyesület közgyűlése ez évi január 23-án d. u. 3 órakor folyt le, Piller Kálmán udvari tanácsos elnökle mellett, a vármegyei ház tanácsstermében. Elnök az ülést megnyitja és kegyelettel emlékszik meg az egyesület elhunyt tagjairól: id. Bánó József, özv. Wittenberger Samuné és Stiegler Adolfnéról. Pawlas Julián titkár előterjeszti az egyesület 1910. évi működéséről szóló évi jelentését. Ebből kiemeljük a következőket:

Egyesületünk ezidőszert 24 alapító és 182 rendes, összesen 206 tagból áll.

Az állat- és madárvédelem felkarolására felkértük Eperjes, Bártfa és Kisszeben városokat, valamint a vármegye alispánját. Eperjes és Kisszeben városokat felkértük, hogy egyesületünkbe alapító tagnak való belépésükkel is gyámolítsanak. Bártfa város már az

egyesület alakításakor, Eperjes város pedig felszólításunkra készséggel belépett.

A baromfinak fejjel lefelé való hordásának megszüntetése céljából átirattunk Eperjes, Bártfa és Kisszeben városok kapitányi hivatalainak. Ez irányban a szükséges intézkedések megtétek.

Megkíséreltetett egy módot találni a kutyák befogásának emberségesebb módon való eszközzésére. A módot azonban nem találtuk meg, amennyiben a soproni állatvédő egyesülettől kapott ebfogó-hurokkal való kísérletezés nem járt kellő eredménnyel.

A tanfelügyelőség közreműködésével életbe léptetjük a megye területén az Orsz. ifj. madárvédő ligát 7000 taggal. Ezen alkalommal 54 elemi iskolában szétosztottunk 500 drb gyermeknaptárt.

Közbenjárásunk folytán Thaisz Ármin elárusított 700 drb gyermeknaptárt és ligajelvényt.

A legutóbbi választmányi ülés határozatából kifolyólag felkérített a tankerületi főigazgató, hogy az Orsz. ifj. m. d. v. liga terjesztését a középiskolákban is támogassa. A válaszbán a tankerületi főigazgató ezen liga szervezését a főiskolákban megengedi.

A miniszteriumhoz feliratot intéztünk a Flaubert-fegyverek használatának megszorítása érdekében. A miniszterium ezen feliratot véleményezés végett áttette az Orsz. Állv. Egy.-hez.

Feliratot intéztünk Sáros megye alispánjához a kóbor ebek garázdálkodása tárgyában. Az alispán ur ez irányban a legszélesebb körű intézkedést megtette.

Felkérített Eperjes város kapitánya egy állatvédelmi szabályrendelet kiadására. Az erre szükséges mintát az Orsz. Állv. Egyes.-től kaptuk s a kapitány urnak rendelkezésére bocsájtottuk.

Felkérített Eperjes, Bártfa és Kisszeben városok rendőrkapitányai, hogy a madárfogó-lép árusítását kiserjék figyelemmel.

Az Orsz. Állv. Egy.-től 40 drb gyakorlati madárvédelem című könyvecskét kaptunk, melyeket az érdeklődők közt szétosztottunk.

Ugyancsak az Orsz. Állv. Egyes.-től 150 darab nyomtatványt kaptunk a lovak tulterheléséről és a téli vasalásról. Ezeket szétküldöttük valamennyi fősolgabírói hivatalnak, a három rendőrkapitánynak, valamint a megyében a sáros megyei kalauz szerint ismeretes bérkocsitulajdonosoknak és szállító cégeknek.

A Sárosvármegyei Gazd. Egyesület 100 darab madárodut és 10 darab etetőt kapott a ministeriumtól, amelyek a megye területén iskoláknak lettek szétosztva. A Gazdasági Egyesületnek ezen nagy horderejű ténykedéséért nagy köszönettel tartozunk.

Egyesületünk útján rendeltetett 40 darab madáretető és 80 darab fészkelő madárodu.

A kapii állami elemi iskolának kérésére adtunk 3 darab madárodut.

Az egyesület nevében 3-szor tettünk feljelentést. Egy esetben Flóbert-fegyverrel való lövöldözésért 5 kor., fülemüle-fogásért 3 korona, fülemüle-tartásért 5 korona büntetéssel sujtották a tetteseket.

Egy erejefogyott lónak munkabavételeért tettünk feljelentést. A lovat levágásra eladták.

Eperjesen kettőt (Müller-féle kert és katonai lövöldén,) Kisszeben és Bártfán egy-egy madáretetőt láttunk el eleséggel.

Csatáry Ágoston, mint a számvizsgáló-bizottság elnöke előterjesztette az 1910. évi zárszámadást, vagyonskimutatást és a számvizsgáló-bizottság jelentését, melynek alapján Bohrandt Lajos pénztárnoknak a közgyűlés a felmentvényt megadta. Az egyesület tiszta vagyona 1910. december 31-ikén 732 korona 28 fill. volt. A titkár által előterjesztett és Lukovich Aladár indítványa alapján módosított 1911. évi költségvetést a közgyűlés elfogadta. Az egyesület felterjesztést intéz a földmivelésügyi kormányhoz 100 darab madárodunak és 50 darab madáretetőnek adományozásáért. Elnök sajnálattal terjesztette elő Pawlas Julián titkárnak, ki az egyesületnek alapítója és leglelkesebb munkása volt, tisztségéről való lemondását. Közgyűlés ezt igaz sajnálattal veszi tudomásul, Pawlas titkár érdemeit jegyzőkönyvileg megőrökíti és elnök indítványára az egyesület titkárának egyhangulag Bohrandt Lajos pénztárost választja meg, a pénztárosi tisztség meghagyása mellett. Számvizsgálókul újra: dr. Csatáry Ágost, Lukovich Aladár és Zsebráczy Géza választattak meg. Hoskora Adolf a tagok sorába felvétellett. Az elnök zárószavával a közgyűlés véget ért. A közgyűlést megelőzőleg, d. u. 1/23 órakor tartotta az egyesület választmánya ülését, Piller Kálmán udv. tanácsos elnökle mellett. Ez ülés tusomásul vette, hogy a kassai tankerületi főigazgató megengedte az állatvédő-ligának a megye területén levő középiskolákra való kiterjesztését. Az ülés a macskatartási szabályrendelet-tervezet elkészítésével bizta meg a titkárt. Elhatározatott, hogy az egyesület, karöltve az Eperjesi Vadásztársasággal, a Flóbert-fegyverekkel való lövöldözés és madárpusztítás meggátlása céljából széleskörű akciót indit, továbbá, hogy a megye alispánját felkéri, miszerint utasítaná ugy a járási, mint a városi közigazgatási hatóságokat az érvényben levő állatvédelmi törvények szigoru végrehajtására.

*

Ez érdekes jelentést avval zárjuk, hogy őszintén gratulálunk a sárosvármegyei társegyesületnek, s tevékenységét, mint egyikét a kimagaslóknak, követésre méltónak jelezzük azon t. társegyesületek előtt, amelyek beismerjük, számtalan nehézséggel küzdve, hasonló működésről és eredményekről még nem számolhatnak be.

A Hontvármegyei állat- (és madár-) védőegyesület rendes közgyűlése 1910 november 29-ikén.

Jelen voltak: B. Szokolyi Alajos elnök, Draskóczy Jenő alelnök, Árvai József pénztáros, Totovich Kálmán, Hortobágyi Ágoston, dr. Vámos Béla, Katser Sándor, Berki István, Polgár Ignác, Link Miksa, Heffter Richard, Rosenberg Hermann, Barok Ármin stb.

Bolgár István titkár hivatalosan távol lévén, Árvai József pénztáros felolvassa az igazoló választmányi következő jelentését:

A tagok száma 93, a rendes tagok sorából elhunyt Imrek Kálmán kir. tkv-vezető, kérem a tisztelt választmányt elhunyt felett részvétét nyilvánítsa. —

Elköltöztek Lits Gyula volt főispán diszelnök Bpestre, Berényi Sándor volt áll. polg. isk. igazgató Hevespásztóra, Pesthi Jenő kir. tanfelügyelősi tollnok Turócszentmártonba.

Az okszerű madárvédelem céljából felszólításunkra a beérkezett jelentések szerint az egyesületi tagok elpusztítottak 37 drb szarkát, 20 drb ilyen tojást, 6 drb varjút, 5 drb ilyen tojást, 8 drb madarászó macskát és 4 drb vércsét. A hasznos madarak védelme érdekében, illetve azoknak télen való összefogdosásának megakadályozása céljából megkerestük a vármegye alispánját, aki is a járási főszolgabírák útján rendeletileg megfelelően intézkedett.

Feljelentésünkre az ipolysági járás főszolgabírája Fucsko István, Gasperek János, Dudás József és Kovács József ipolysági lakosokat hasznos madarak pusztítása miatt 20—20 kor. pénzbüntetésre ítélte.

Megkerestük Ipolyság nagyközség előljáróságát külön is az állatkinzás, illetve a vonó állatok tulterhelése és a hasznos madarak védelme érdekében.

A lakosság értesülésünk szerint ezen célból dobzó útján figyelmeztetve volt.

Figyelmeztető táblákat helyeztünk el:

Ipolyságon több helyen és Berzecen következő felírásokkal:

„A berek népe
Az élet éke“.

„Rovarozó kis sereg
Az ágon csicsereg“.

„A madár véd
Erdőt, mezőt,
Ember véd a
Védelmezőt“.

„A madár jó barát,
Ne okozd halálát“.

Ipolyságon, az ujjvárosi hidfeljárónál pedig: „Csak a szivtelen és tudatlan nem védi a hasznos állatokat és éneklő madarakat“ felírást.

Teljes tudatában annak, hogy az okszerű állat- és madárvédelmet akkor tudjuk a nép közt eredményesen meghonosítani, ha már a serdülő ifjúságot neveljük és szólitjuk fel, a cél érdekében, megkerestük Hortobágyi Ágoston kir. s.-tanfelügyelő urat, ki egyesületünk érdekét elismerésre méltóan különösen szívében viseli, hogy az Orsz. ifjúsági madárvédő liga szervezésére és vidéki állatvédő egyesületek alakulása érdekében közreműködjék, ugyancsak szíves közreműködésével a vármegyei iskolák tanulói közt felekezeti különbség nélkül kiosztottunk 600 drb Gyermeknaptárt, 800 drb madárvédelmi röpiratot és 72 drb különféle füzetet.

Hasznos madarak védelmére beszereztetett és elhelyeztetett 10 drb A mintájú, 6 drb B mintájú és 6 drb C mintájú fészekodu.

Elhelyeztünk még 2 drb galambducetetőt és Kapsz István selmebányai m. kir. bányász és erdészeti főiskolai főkertésztől kapott 1 galambducetetőt és 2 drb fészekodut.

Kiosztottuk az érdeklődők között: „Gyakorlati

madárvédelmünk 1908/1909. évben“, — „Miként ünnepeljük a madarak és fák napját“ — és az „Orsz. Állatvédő Egyesület évkönyve 1909. évről“ című, az Orsz. Állatvédő Egyesület által küldött füzeteket.

Végül teljes tudatában annak, hogy egyesületünk célját akkor szolgáljuk legeredményesebben, ha a tagok és a nagyközség érdeklődését folytonosan fenntartjuk és tápláljuk, ugynevezett „Seregély-összejövételt“ tartottunk az ipolysági vasuti vendéglőben f. évi május 7-én és június 4-én, csekélységem pedig mint az egyesület titkára a Hontmegyei Általános Tanító Egyesület ujjáalakuló közgyűlésén f. évi április 24-én az okszerű madárvédelemről nagy érdeklődés mellett előadást tartott.

Vagyonunk a tagdíjakból 47 kor. 71 fillér, mely az ipolysági takarékpénztárban van elhelyezve.

Hogy egyesületünk a rendelkezésére álló csekély anyagi erővel eredményes munkát tud elérni, annak magyarázata ott rejlik, hogy egyesületünk elnöke b. Szokolyi Alajos ur eléggé meg nem hálálható módon ugy erkölcsileg szívében viseli egyesületünk ügyét, mint anyagilag minden alkalmat megragad, hogy áldozhaszon egyesületünk céljaira.

Ezután elnök indítványára kimondja a közgyűlés, hogy uj tagok gyűjtése érdekében fokozottabb mértékben fog agitálni, felhívja az elnökséget, hogy e célból saját hatáskörében intézkedjék, felkéri a tagokat is, hogy maguk is tegyenek meg mindent újabb tagok toborzása érdekében.

Totovich Kálmán indítványozza, hogy az elnökség szerezzen be napraforgó- és tökmagot a madarak téli etetésére és engedje azt át a tagoknak beszerzési áron.

A közgyűlés ily értelemben utasította az elnökséget.

Ezután a közgyűlés egyhangulag lelkes köszönetet mond Szokolyi Alajosnak, az egyesület elnökének, az egyesület kiváló vezetéséért és annak érdekében tanusított páratlan áldozatkészségéért.

SZEMLE.

Állatvédelem. A Miskolcon megjelenő „Ellenzék“-ben Kerényiné Nagy Etelka „Virágok“ címen gyönyörű fejtegetésbe bocsátkozik a természet megkedveltetése fölött s többek között következő kijelentéseket is tesz:

Az állatvédelem a legigazabb, legönzletlenebb humanus intézmény, amelynek pártolása minden embernek kötelessége, akinek szívében egy kis könyörület, egy kis részvét él a szegény állatok iránt, hisz ők is érzik a fájdalmat, bár panaszkodni nem tudnak s a védekezésre nincs elég értelmük és képességük. A mi kötelességünk őket könyörületünkbe s szeretetünkbe befogadni s védelmük érdekében mindent elkövetni.

A mi egyszerű, falusi népünk szívében az állatok iránti szeretet szintén nagyon ki van fejlődve; ő sokszor inkább maga szűkölködik, de állatjait koplalni nem engedi s ha egy kedves házi állatjától meg kell válnia, bizony-bizony megsiratja.

Az ő lelkükben különben sok nemes indulat él, csak jobban kellene őket ismerni és becsülni. A huma-

nizmus oltárára senki sem áldozik többet, mint ők, mert míg a gazdag ember feleslegéből juttat az inségeseknek, addig a szegény azt a falat kenyeret osztja meg velük, amire magának is szüksége van. De megosztja még azt is, ami minden más adománynál többet ér, szívének s tüzhelyének melegét. „Behívja, hogy melegedjék tüzhelyénél rongyokkal takart teste s melegedjék részvétének tüznél elfásult, kétségre hajló lelke. S amit tesz, amit nyújt, azt igaz részvétből teszi, még arra sem számít, hogy neve majd ott fog szerepelni a „kegyes adakozók“ között. Bizonyára „nem tudja a bal keze, amit a jobb cselekszik“.

S ki az, aki őket a könyörületre tanítja? Ki csepegteti szívükbe a felebaráti szeretetet?! Ki volna más, mint ama legnagyobb, legbölcsebb tanító: a nagy természet! Hol van az az önző lélek, az a sivár szív, mely nem tanul szeretetet a mindent boldogító napsugártól, a kicsikéit aggódó szeretettel gondozó madártól, a nyiló virágtól, mely édes nektárral táplálja a döngicsélő méhet; a csendes esőtől, mely termékenyítő cseppjeivel áztatja az anyaföldet?! A madár himnusza, a virág illata minden-minden szeretetről, Isten jóságáról beszél s mi, értelmes lélekkel megáldott teremtsései a Mindenhatónak, mi ne értenők meg a természet szavát?! Oh, értsük meg és fogadjuk be szeretetünkbe s könyörületünkbe Isten minden teremtményét, boldogítsunk, hogy boldogok lehessünk; így, csak így nyerhetjük el Isten legnagyobb, legbecesebb ajándékát: a szív, a lélek csendes, zavartalan nyugalmát.

Állatvédő egyesületek Németországban. Az 1908. évben statisztikát készítettek a németországi állatvédő egyesületekről. Az adatok szerint az egyesületek száma 369. A tagok száma 127.691. A tagdíjak évi összege 211.569 márka. Az egyesületek vagyona, mely jobbára adományokból és hagyományokból gyűlt össze, 2,210.270 márka. A tagdíjakat és a vagyon 4%-át kamat gyanánt számításba véve az állatvédelem céljaira évenként fordítható összeg mintegy 300.000 márkát tenne ki. A német folyóirat, melyből ez adatokat merítjük, elmékedésében oda nyilatkozik, hogy eszerint minden német emberre alig egy fél fillér esik. Németországban a községi és állami tanítók száma kerek számban 105.000. A középiskolai tanítóké 45.000, a lelkészeké 36.000, a katonatiszteké 25.000. E számokkal szemben ugyancsak kevés az összes egyesületek tagjainak száma. —d—

Madárpusztítás. Az 1910. évi június hó elején Berlinben tartott nemzetközi ornithológiai kongresszus alkalmával a német madárvédő egyesületek megtartották az első nagygyűlésüket. (Erster deutscher Vogelschutztag.) Schillings tanár, a híres utazó, igen érdekes előadásban a divat által okozott rengeteg madárüldözést ismertette. Ez alkalommal szóba került a női kalapokkal üzött rendkívüli fényűzés. Schillings, egy Baden-Badeni céget hozott fel például, mely múlt év tavaszán 40 kalapot 500 márkájával, egyet 2000 márkáért és többet 1000 márkájával adott el. Berlepsch arra utalt, hogy a divat a kócsag és a kondor pusztulását okozza. Dietrich említi, hogy Hamburgban a számos vámhivatal közül csak egyetlen egy az idén 5000 kg. sirályt vámoltatott el. Schillings tanár említi, hogy Párisban egyetlen egy

cég évenként 50—100.000 sirályt hozat. Schillings egy ismerőse az eszeveszett állatirtás egy különösebb példányaképpen említette, hogy egy párisi kirakatban kolibri madár tollakból készült cipőt látott, melynek ára 6000 koronára volt szabva. Musner említi, hogy egy ornithológiai egyesület egy német városban előadást rendezett a madárvédelem érdekében. Az előadásban megjelent az egyesületnek egy igen előkelő és magas állású védnöke, kinek neje egy oly kalapot viselt, mely kócsagtollal volt diszitve. Az előadó kénytelen volt előadásának a kócsag üldözésére vonatkozó részét mellőzni. Musnernek ez az adatja a gyűlésen nagy feltűnést keltett. —d—

MADÁRVÉDELEM.

A kínai fülemile meghonosítása Bécsben. A „Mitteilungen über die Vogelwelt“ című folyóirat szerint a bécsi zoológiai társaság által rendelkezésre állított 30 kínai fülemile a „Stadtpark“-ban szabadon bocsátott. Az a szándék, hogy ha a madarak megmaradnak, akkor a jövő évben nagyobb számban fognának szabadon bocsátatni, hogy a Stadtparkban és Bécs egyéb kertjeiben megtelepjenek. A kínai fülemile éneke valamivel érdekesebb, mint az európaié. Tollazatuk nagyjából olajzöld, részben sárgán és pirosan tarkázott. Csőrük piros, szemük nagy. A nevezett folyóiratban egy szakíró utal arra, hogy báró Berlepsch a kínai fülemilének meghonosításával már évek óta kísérletet tett, mely azonban nem sikerült. A fülemilék a legjobb eredménnyel költöttek ugyan, de őszi távozásuk után nem tértek többé vissza. Az említett szakíró azt ajánlja, hogy a honosításra szánt fülemilék már ősszel szereztessenek be és a télen át egy röpdében (Voliere) tartassanak és tavasszal bocsáttassanak szabadon. Így megszoknák az éghajlatot és a nekik nyújtott táplálékot is. —d—

Állatok világa.

A zivatar előérzete az állatoknál. A tapasztalatból eléggé ismert tény, hogy a zivatar iránt ember, állat egyaránt érzékeny, amely körülmény főleg a félelem érzésében jut kifejezésre. Az általános felfogás e tekintetben az, hogy a zivatarnak ezen érzete s az általa okozott félelem az idegek munkája, jelesen a levegő elektromosságának a test elektromosságára gyakorolt szokottnál nagyobb mérvű hatása. Ezen hatás az embernél, aki lelkénél fogva önmaga fölött uralkodni tud, természetesen annyira szembetűnően nem észlelhető, de annál feltűnőbb az állatoknál.

Különösen észrevehető ezen hatás a *kutyánál*. Még mielőtt a zivatar előre sejthető volna, a kutya már némi nyugtalanságot árul el, amely a zivatar közeledésével mindinkább növekszik. Így szűkülésében divány, a vendég széke, sőt még olyan szűk butor-darab alá is kuszik, hogy később alig tud alóla elő-mászni. Minden villámlás-, minden dörgéskor a félelem

nála szembetűnően észlelhető. Sőt még az olyan kutya is, amely egész nap a háztól távol kóborog s épen csak hogy enni jár haza, zivatar közeledésével haza igyekszik, s lehetőleg egy sötét buvóhelyet keres magának, s ott összekuporodik, vagy pedig az ember közelébe húzódik.

Még érzékenyebb azonban a kutyánál is a *macska*; ez is haza igyekszik, s sötét helyre, vagy pedig ember közelébe telepszik. *Dankler* beszéli el a „Natur und Kultur“-ban, hogy volt egy kis macskája, amely ilyenkor nem nyugodott addig, míg ölébe nem jutott, ahol azután egészen összegubbaszkodott. *Hornig* pedig azt beszéli egy macskáról, amely roppant félénk természetű volt, s állandóan a padláson és csürben tartózkodott, hogy egy nagy zivatar alkalmával hirtelen megjelent a konyhában, szájában egy kölykével, amelyet a tüzhely mellé tett, s hirtelen eltávozott s egyenkint hozta a többi, míg mind az öt biztonságban volt. Utána pedig oly nyugodtan lefetyelte az eléje adott tejet, mintha ez mindennapi szokása lett volna. A zivatar elmúltával azonban, amikor a háznép kiment körülnézni, nem okozott-e a vihar kárt, s a konyhába újra visszatért, már sem macskának, sem fiainak se hire, se hamva. Továbbra is csak olyan félénk maradt, s látni csak zivatarközeledtével lehetett.

Hasonló előérzetet a zivatar iránt és félelmet tapasztalunk többi házi állatunknál is, főleg azonban a *szárnyasoknál*. Ezek, mint a ludak, récék, tyukok ilyenkor nyugtalanok, szaladnak ide-oda, röpködnek, gágoknak, s menedéket keresnek. Ez látható a madaraknál is a szabadban. Ilyenkor a félénkebb madár is könnyebben elfogható vagy megközelíthető.

De talán még ezeknél is érzékenyebbek a *rovások*. Talán már soknak feltűnt, hogy a hangyák ilyenkor majd mind, a bolyból rajokban jönnek ki; a méhek csoportokba verődnek, így a legyek, bögölyök is, s ilyenkor izgatottak, könnyen szurnak, s szurásuk a szokottnál is fájdalmasabb. Azért mondja is a gazdaember: „zivatar vagy eső lesz, igen rosszak a bogarak.“ Ilyenkor csipi meg a légy legkönnyebben az embert is.

Bár kevésbé vannak a zivatar által veszélyeztetve, mégis meglátszik a zivatar előérzete még a *halaknál* is. Pl. a pisztráng ilyenkor mozdulatlanul ül a vízfenéken, s még táplálék után sem néz. A ponty pedig sokszor lábnyi magasságyra veti magát föl a víz tükre fölé.

Ami a *békát* illeti, ismeretes a népnek azon monpása, a „leveli béka esőt kér.“

J—r.

IRODALOM.

„Aquila.“ A m. kir. ornithologiai központ folyóirata. XVII. évfolyam. Szerkeszti *Herman Ottó*.

Az „Aquila“ ezen 1910. évi kötete a régi, ismert, nagyszabású formában, 300-at meghaladó nagy oldalon, 5 táblarajzzal és 3 térképpel imént hagyta el a sajtót. Rendkívül gazdag és érdekes tartalmáról sajnálatunkra

csak igen röviden emlékezhetünk meg szűkkörü lapunkban.

Az első közlemény *Herman Ottónak* az V. nemzetközi ornith. kongresszus megnyitó ülésén Berlinben tartott beszéde. Érdekesen vázolja ebben az ornithologia térfoglalását, hódításait s bizalommal van annak még további fejlődése és megerősödése iránt. Következik a sorban *Greschik J.* tanulmánya a magyarországi 1909. évi madárvonulásról és *Hegyfoky K.-nak* ugyanerről és az akkori időjárásról szóló nagyarányú érdekes közlése. Követi a tanulmányokat *Schenk J.* publikációja a madárvonulás kérdésének kísérleti vizsgálatáról, aztán *Szemere L.-nak* a fűrj és fogoly Magyarországon való viszonylagos elterjedéséről irt tanulmánya. Következik a sorban ismét *Greschik Jenő* tanulmánya a hazai ragadozó madarak gyomor- és köpet-tartalmáról s ugyanezen szerzőtől egy másik értékes tanulmány a hazai egérformák zápfogainak szerkezetéről.

Csiki Ernő 7-ik, falyatatólagos közleményében számot ad és biztos adatokat közöl madaraink táplálkozásáról szintén gyomortartalom-vizsgálatok alapján.

A nagyobb közlemények sorában végre *Schenk Jakab* tesz rendkívül érdekes jelentést az 1910. évi madárjelölésekről s illetőleg a madárvonulásokról.

A *kisebb közlések* sorozatában is egymást érik a legváltozatosabb és érdekesnél érdekesebb dolgozatok általában a madárvilág köréből. Ezek közül egyeseket az „Aquila“ t. szerkesztőjének engedelmével lapunkban reprodukálni fogunk.

E rendkívül gazdag tartalmu kötet, tekintettel arra, hogy nemzetközi irányban is szolgálja a kérdést, majd mindegyik közleményét német fordításban is — a magyar szöveggel párhuzamosan — adja.

Érdemes a pompás munkát áttanulmányozni — i.

Állatvédelem általában.

Budapest védekezése a veszett kutyák ellen. Az Országos Állatvédő Egyesület panaszt tett Pest vármegye alispánjánál, hogy a fővárost környező falvakban nem tartják meg az ebtartási szabályzat intézkedéseit s azért van annyi veszett kutya a fővárosban. A panaszt megküldötte az egyesület a fővárosnak is. A kerületi elüljárók e napokban tartott értekezletükön tárgyalták a beadványt. Az elüljárók azt a javaslatot tették a tanácsnak, kérje meg a földművelésügyi minisztert, hogy amíg az ebtartást országosan újra rendezi, kötelezze a hatóságokat a meglévő szabályzat szigorú végrehajtására. A főváros érdekének megvédelmezésére pedig szükségesnek tartják az elüljárók, hogy a szomszédos községekben a miniszter 3—6 hónapos általános ebzárlatot rendeljen el, a gyepmester emberei a külső területen is fogják össze a kóbor kutyákat s Pest vármegyében az ebadót emeljék föl.

Azóta mint lapunk f. évi 1. számában közölve van, a földm. miniszter ur országra szólóan intézkedett e kérdésben.

HIREK.

Személyi hír. *Sédeni báró Ambrózy Béla* január hó 18-án elhunyt és 20-án helyeztetett örök nyugalomra a temesgyarmathai családi sírboltba. Az elhunyt a közügyekben, a közgazdaságban és a jótékonyágban egyaránt előkelő szerepet vitt és nemes gondolkodásáért és fáradhatlan tevékenységeért köztiszteletben és szeretetben részesült. A temesvári állatvédő egyesületnek is buzgó tagja és pártfogója volt és az állatvédelmi eszméket előadások útján is terjesztette. Meleg részvétellel adózunk emlékének.

A vivisectio-ellenes egyesület és az O. Á. V. E. Az 1909-ik évben a németországi vivisectio ellen küzdő „Weltbund“ magyarországi fiókja gyanánt Budapesten „Élő állatok élve boncolása ellen küzdő egyesület“ elnevezés alatt új egyesület alakult. A nevezett egyesület úgyszólván megalakulása óta kiadványaiban és hírlapi közleményeiben majdnem mindig mellőzi hivatalos címét: „Élő állatok élve boncolása ellen“ elnevezést és ehelyett mint az „Állatvédők világszövetsége“ szerepel a nyilvánosság előtt. Emellett az egyesület, mellyel az O. Á. V. E. állandóan barátságos viszonyban állott, az általános állatvédelem keretébe tartozó kiadványokkal lép elő. Mivel a vivisectio ellen küzdő egyesületnek említett eljárása már is alkalmat szolgáltatott arra, hogy az Országos Állatvédő Egyesülettel összetévesztessék és ebből kellemetlen félreértések támadhatnának, *kötelességünknek tartjuk ügybarátaink szives figyelmét felhívni arra, hogy az „Állatvédők világszövetsége“ elnevezés alatt az „Élő állatok élve boncolása ellen küzdő egyesület“ értendő és az Országos Állatvédő Egyesülettel össze nem tévesztendő.*

TARTALOM: Embergyűlölk-e, aki az állatot szereti? — K. Nagy Sándor a veszetztség ellen irt könyvét a belügyminiszter ajánlja. — Állatpusztítás Olaszországban. — Az O. Á. V. E. Gyermeknapjára érdekében kérelem a néptanítókhöz. — A Madarak és Fák Napja tárgyában kiírt irodalmi pályázat eredménye. — *Egyesületi és szövetségi hírek:* A Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő-Egyesület közgyűlése. — A Hontvármegyei állat- (és madár-) védőegyesület rendes közgyűlése. —

KÜLÖNFÉLÉK.

Amerikai hóbot. A „Berliner Tageblatt“ szerint Wallenhorst Arthur baltimorei ékszerész kutyájának 11-ik születésnapja alkalmából egy 60 000 M. értékű gyémánt nyakéket ajándékozott. A kutya a nyakékkal ünnepélyes alkalommal lett feldiszipve. Wallenhorst a születésnap ünneplésére barátjait hívta meg. A kutya egy magas széken ült és mohón fogyasztotta a fényes ebédet, mely sült fürjeből, pástétomokból és pezsgőből telt ki.

A kutya mint betörőtárs. Egy Buenos-Ayresben tartott rendőri razzia alkalmával egy veszedelmes gonosztevőt fogtak el, aki kutyájának, „Charmion“-nak, egy rendkívül intelligens és csodálatra méltó módon idomított fox-terriernek köszönhetette, hogy oly soká elkerülhette elfogatását. Charmion kiváló ugró volt és ha gazdája ügyesen fellökte, bármely nyitva álló első emeleti ablakon beugrott. Ha a szobában voltak emberek, ezek a meglepetés hatása alatt elnézték nevetető ugrándozásait és beérték azzal, hogy ajtókat nyitottak neki. Ha azonban a lakás, mint azt Charmion gazdája gyanította, üres volt, akkor a kutya minden butoradarabra reáugrott, mindent megvizsgált és ami ékszer, vagy egyéb drágasággfélét talált, fogai közé kapta, kiállt az ablak párkányára és a prédát leejtette, hogy azt a lent álló gazdája a nyitva tartott bő száju zsákban felfoghassa. Ha véletlenül valaki az utcán arra felé haladt, a tolvaj egész ártatlanul sétálgatott, a kutya pedig az ablakban mozdulatlanul fekvé maradt. (R. I. A.) —yi—

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtktár, felelős szerkesztő.

Szemle: Állatvédelem. Állatvédő egyesületek Németországban. — Madárpusztítás. — *Madárvédelem:* A khinai fülemile meghonosítása Bécsben. — *Állatok világa:* A zivatar előérzete az állatoknál. — *Irodalom:* „Aquila.“ — *Állatvédelem általában:* Budapest védekezése a veszett kutyák ellen. — *Hírek:* Személyi hír. — A vivisectio-ellenes egyesület és az O. Á. V. E. — *Különfélék:* Amerikai hóbot. — A kutya mint betörőtárs.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

Az okszerű madárvédelem eszközei. Irta: Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

Az ember és a kutya. Védekezés a veszetztség ellen. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bírós. Ára 30 fillér.

Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Irta: dr. Kukuljević József, m. k. állatorvos. 27 ábrával, 3 grafikai táblával. Ára 1 korona.

Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Irta: Máday Izidor. Ára 1 korona.

Die fünfundzwanzigjährige Tätigkeit des Landes-Tierschutzvereines und die Tierschutzbewegung in Ungarn. Von Isidor von Máday. Ára 1 korona.

Vogelschutz-Bestrebungen in Ungarn. Organisation der gesellschaftlichen Mitarbeit. Von Isidor von Máday. Ára 2 korona.

ÁLLATVÉDELLEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Visszaemlékezések a tanuló korból.

A 60-as évek elején hire sem volt hazánkban az állatvédő egyesületeknek, mégis találunk nyomokat, melyek határozottan állatvédelmi törekvésekre mutatnak.

A régi gyakorlati paedagogusok jól tudták, hogy a zsenge gyermeki lélek legalkalmasabb talaj a nemes érzelmek meggyökereztetésére, e célból kisebb versek és elbeszélésekkel már az elemi iskola kezdő osztályaiban ébresztgették a szeretet és könyörület érzelmait az állatok iránt.

Ez évek tankönyv-irodalma nem volt ugyan fejlett, de tartalmilag értékes volt s ami fő, egészen a gyermekvilág kedély- és ismeretköréhez alkalmazkodott. Olvasmányai a szív és lélek nemesítésére irányultak, abba mélyen, kitörülhetetlenül bevésődtek, valóban neveltek.

A Gáspár János-féle „Csemegék“ és „Olvasókönyv“-ből ma is élénk emlékemben van a következő kis vers:

Egy kegyetlen gyermek minden kis állatot
Ha szerét tehette, ütött, vert, kínozott;
Kivált a madárkat szerette nyakgatni,
Játékból szegénynek tollát kifosztani.
Istentelen gyermek, hogyan tehetsz ilyet?
Meglásd, megvér érte egykor jó Istened!

Mily egyszerű reámutatás arra, hogy a gonosz gyermek kínozta az állatot, s a vallásos nevelés figyelmeztetése erre az, hogy a jó Isten megbünteti érte.

Egy másik emlékemben levő kedves kis versből a következő sorokra emlékezem:

Pikk-pakk, pikk-pakk, az ablaküvegen
Egy szegény kis madár kopogtat szüntelen:
Bocsássatok be, hull a hó,
A szél süvölt s oly fagyfaló.
Bocsássatok jó emberek!
Meggzánták őt s nyitottak ablakot,
Odabenn meleget és eledelt kapott.

Itt a vers szavai emlékemben elmosódtak, a további tartalom az, hogy a kis madár felmelegedve s jóllakva, ismét kopogtatott az ablakon s megint kérte, hogy „Bocsássatok jó emberek“. S miután a hó hullása megszűnt, a nap kisütött, a jó emberek kinyitották az ablakot s „huss“ a madár vigan kirepült.

Ime a mai madárvédelem képe.

Homályosan emlékezem egy kis vers tartalmából a következőkre:

A gyermek szeretné, ha a szabadban éneklő kis

madár az övé lenne. Hívja a madárkát, cukrot, süteményt és aranyos kalitkát, gyöngyétet ígér neki. De a kis madár azt feleli: „Gyöngyebb élet szabadságom az erdőben a zöld ágon“ s az ő madármamája szeretetét nem cseréli el a világon semmivel.

Az újabb olvasókönyvekbe is belekerült „A vadász és a méh“ című kedves kis vers, mely így kezdődik:

Egy méhecske inni akart a gyönyörű patakából;
Magassacska vala a part, nem férhetett hozzá jól.
Csup! — szegény a vízbe esett, majdnem szinte beleveszett,
Nem tanult jól uszni meg...

A vers további meséje az, hogy egy galamb észrevette a vízben fuldokló kis méhecskét, megszánta, fűlevelet szakasztott le s bedobta a patakba, a méh meglátta, reámászott s megszáradva, elrepült. A galamb örült, hogy jól tehetett s egy szomszéd fára repült. Meglátta egy vadász s célbavéve, le akarta lőni. Ekkor a méh oda toppan, megszurja a vadász kezét, a puskafélre durran s a lövésre a galamb elrepül. „Lám beh jól volt jól tenni!“

Ki tagadhatná meg e versnek nevelő hatását? A szánalomérzet felkeltése a hasznos kis méhecske iránt, a jószívű galamb segítése s a jótett hálája mily kedvesen vannak rajzolva.

Régi gyermek-olvasókönyveink állatképei kizárólag nevelő hatásuak. Régi paedagogusaink azért szerepeltették e célból az állatokat, mert jól tudták, mily közel áll az állat a gyermek kedélyvilágához. A gyermeki rossz tulajdonságok ellen is találunk ilyen nevelő hatásu versecskéket.

Kis kutyácskám miért kuttogsz a sutban?
Ahá! látom tejeles bajuszod van.
Nem szégyened, ilyen-olyan rossz szolgám,
Nyálánk macska lesz a neved ezután!

Egyenesen megszegyenítő hatásu versecske a nyálánk kutyáról, melyből a torkos gyermek is okulhat.

A gyermekkor állatmeséinek nevelő hatását a mai olvasókönyv-irodalom nem képes pótolni. A gyermek elválhatlan játszótársa a kutya, a macska, a háziállatok, a galambok, a házi szárnyasok, ott élnek folyton megújuló örömeikkel a gyermek kedélyvilágában, s ha azokat megszerette a gyermekkorban, a felnőtt kor örömei sem lesznek képesek soha feledtetni. Ezért becsesek az olvasókönyvek állatmeséi ma is.

Szerencsés gondolat volt az országos állatvédő egyesülettől a „madárvédő gyermek-liga“ megalkotása